

коливався від 6,59 ('Княгиня') до 9,80 т/га 'Аніка'. У відсотковому еквівалентів за 10 днів до збирання сортам вдалось накопичити від 87,3 % 'Аніка' до 95,6 % ('Мирослава') урожаю.

Слід також зауважити, що за підсумками періоду вирощування картоплі літнього строку садіння коефіцієнт зволоження склав 0,0012, що відповідає умовам пустелі.

Отже, за результатами випробувань у весняному та літньому садінні можна зробити висновок, що для використання за двоврожайної культури найбільш придатними виявилися ранньостиглі сорти st. 'Тирас', 'Слаута', 'Фактор', які забезпечують за сезон урожай 35,69–46,49 т/га; середньоранній сорт st. 'Левада' (37,50 т/га) та середньостиглі 'Мирослава' та 'Аніка' з урожаем за сезон відповідно 35,28 та 35,09 т/га.

УДК 001.102:631.526.3

Коховська І. В.*, Барбан О. Б., Маслечкін В. В., Бровкін В. В.

*Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Генерала Родимцева, 15, м. Київ, 03041, Україна, *e-mail: ira.kohovska@gmail.com*

СОРТОВИВЧЕННЯ ТА ОХОРОНА ПРАВ НА СОРТИ РОСЛИН В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

Розвиток сучасних інформаційних технологій істотно впливає на процес наукового дослідження на всіх його етапах. Використання комп'ютерних технологій, електронних та наукометричних баз даних стає невід'ємною частиною процесу наукового пізнання в селекційному процесі створення сорту.

Досліднику, науковому фахівцю необхідно мати повне уявлення про систему інформаційного забезпечення та бази даних селекційних досягнень об'єктів інтелектуальної власності: сорти рослин.

Селекція відіграє значну роль у вирішенні основного завдання сільського господарства – забезпеченні максимального обсягу виробництва високоякісних харчових продуктів за мінімальних вкладених коштів і витрат енергоносіїв. Сучасні методи досліджень в селекції рослин дозволяють селекціонерам створювати нові та поліпшувати вже існуючі сорти ботанічних таксонів, які можуть конкурувати з іноземним товаром на ринку сортів, що є на сьогодні першочерговим завданням.

Членство України в Міжнародному союзі з охорони нових сортів рослин (UPOV) дозволяє вивчати передовий міжнародний досвід у сфері охорони сортів рослин. Підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС) забезпечує вихід у європейський науково-дослідницький простір (European Research Area – ERA), який являє собою систему науково-дослідних програм інтеграції наукових ресурсів в ЄС. Сорт залишається об'єктом інтелектуальної власності на міжнародно-

му рівні. Саме під час державної науково-технічної експертизи сортів рослин сорт трансформується з біологічного об'єкту в об'єкт інтелектуальної власності та набуває правового статусу. Популяризація через інформаційний простір характеристик сорту за морфо- біологічними та господарсько-цінними ознаками є досить актуальною.

Український інститут експертизи сортів рослин є базовою науково-дослідною установою та експертним закладом у сфері охорони прав на сорти рослин, видавцем науково-практичного журналу « Plant Varieties Studying and Protection» (Сортовивчення та охорона прав на сорти рослин), який включено до Переліку наукових фахових видань України, де публікуються результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук, за двома галузями наук – сільськогосподарськими та біологічними. Саме науково-практичний журнал виступає інформаційною платформою для попиту і пропозиції сорту в комерційному обігу.

Наукове видання спрямоване на просування результатів наукових досліджень в on-line простір, інтеграцію в сучасний міжнародний інформаційний простір шляхом включення до наукометричних баз даних, які акумулюють на своїх платформах масиви бібліографічної і реферативної фахової інформації.

Включення науково-практичного журналу до міжнародних баз даних дозволяє використовувати інструмент для відстеження цитованості наукових публікацій з селекції рослин, формувати статистику, що характеризує стан і динаміку показників затребуваності, активності та індексів впливу діяльності фахівців. Співпраця з асоціацією CrossRef, головним завданням якої є сприяння широкому використанню інноваційних технологій для прискорення і полегшення наукових досліджень, підтримує спільну всесвітню службу взаємної цитованості, яка функціонує як своєрідний шлюз між електронними платформами видавців. База даних цитувань CrossRef охоплює більше 75 млн журнальних статей та інших типів наукових публікацій (монографій, наборів даних, дисертацій, технічних звітів).

На сьогодні науково-практичний журнал «Plant Varieties Studying and Protection» включено до таких провідних міжнародних наукометричних баз даних:

OpenAIRE (Open Access Infrastructure for Research in Europe) розвивається в рамках політики відкритого доступу Європейської комісії, і має своєю метою підтримку дослідної інфраструктури для виконання мандату відкритого доступу Європейського Союзу. Сховище має обсяг більше 11,5 млн наукових публікацій отриманих з 610 сховищ установ 52 держав;

ResearchBib – база даних відкритого доступу з високим стандартом індексування для дослідників і видавці, охоплює всі наукові журнали

відкритого доступу, які використовують відповідну систему контролю якості. База даних містить понад 420000 журналів;

CIARD RING – весвітній реєстр бази мережових послуг, які надають доступ до будь-якого виду інформації, що відноситься до сільськогосподарської тематики;

Index Copernicus Journals Master List – база даних наукових журналів, яка індексує понад 13,000 назв видань з усього світу та всіх галузей наукового знання;

Elektronische Zeitschriftenbibliothek – сервіс пропонує швидкий, структурований і уніфікований інтерфейс для доступу до повнотекстових статей он-лайн. Складається з більш ніж 89900 назв з усіх галузей досліджень, близько 18300 з яких доступні тільки в Інтернеті;

DOAJ (Directory of Open Access Journals) – індексує якісні рецензовані наукові журнали відкритого доступу з усіх галузей фізико-математичних, технічних, медико-біологічних та соціогуманітарних наук. Індекс каталогу складають більше 2 млн статей з більш ніж 10,000 журналів відкритого доступу від видавців із 134 країн світу;

The Journals Impact Factor (JIF) надає інструменти для ранжирування, категоризації, оцінки та зіставлення різних міжнародних журналів, що мають ISSN, опублікованих дослідними установами;

JOURNAL FACTOR є весвітньо визнаним форумом для просування науково-дослідної роботи та обміну знаннями;

MIAR – інформаційна матриця для аналізу журналів. MIAR збирає дані для ідентифікації та аналізу наукових журналів. Система охоплює більше 40.000 публікацій.

Міжнародна практика наукометричних досліджень сьогодні найбільш часто базується на використанні двох баз даних: Web of Science та Scopus. Тому нагальним завданням лишається не тільки просування науково-практичного журналу «Plant Varieties Studying and Protection» до провідних зарубіжних наукометричних баз, але й спонукання науковців до підвищення якості результатів досліджень, де об'єктом та предметом є сорт.

Адже саме публікація є відображенням результатів наукових досягнень, а збільшення цитування є оцінкою якості і значущості для науки і практики отриманих результатів.